

सुष्टुतिः सुमतीवृधो रातिः सवितुरीमहे । प्र देवाय मतीविदे ॥ १२ ॥

देवाय मतिविदे इति चतुर्थी षष्ठ्यर्थे । वयं सवितुर्देवस्य सुष्टुतिं शोभनां स्तुतिं रातिं दानं च प्र ईमहे प्रकर्षेण याचामहे हृन्दसि परेऽपीति [पा० १.४. ८१.] क्रियापदात्परः प्रशब्दः । कीदृशस्य सवितुः सुमतीवृधः शोभनां मतिं वर्धयति सुमतिवृत् तस्य संहितायामेतद्दीर्घः । तथा मतीविदे सर्वेषां मतिं वेत्ति मतिवित् तस्य पूर्ववद्दीर्घः ॥ १२ ॥

रातिः सत्पतिं महे सवितारमुपह्वये । आसवं देववीतये ॥ १३ ॥

अहं सवितारमुपह्वये आह्वयामि महे पूजयामि च मह पूजायाम् किमर्थम् देववीतये देवानां तर्पणाय । कीदृशं सवितारं रातिं राति ददातीति रातिः तम् ऊतियूतीत्यादिना [पा० ३.३.१७.] कर्तरि क्तिप्रत्ययात्तो निपातः । सत्पतिं सतां पतिं पालकम् । आसवम् आभिमुख्येन सौति कर्मण्यनुजानाति आसवस्तम् पचाद्यजतः ॥ १३ ॥

देवस्य सवितुर्मतिमासवं विश्वदेव्यम् । धिया भगं मनामहे ॥ १४ ॥

सवितुर्देवस्य मतिं बुद्धिं प्रति वयं धिया बुद्ध्या भगं धनं मनामहे याचामहे सवितुर्देवस्य बुद्धिरस्मासु दानतत्परा भवत्वित्यर्थः । कीदृशं भगम् आसवम् आसौत्यनुजानाति येन आसवस्तम् धनेन सर्वेषामाज्ञां दातुं शक्यत इत्यर्थः । विश्वदेव्यं विश्वेभ्यो देवेभ्यो हितम् धनेनैव देवतर्पणादित्यर्थः ॥ १४ ॥

अग्निः स्तोमेन बोधय समिधानोऽमर्त्यम् । हव्या देवेषु नो दधत् ॥ १५ ॥

तिस्रः स्विष्टकृति पुरोऽनुवाक्याः । अग्निदेवत्या गायत्र्यो यथाक्रमं सुतम्भर-विश्वामित्रविश्वत्रपदृष्टाः । हे अर्ध्वर्या त्वं स्तोमेन स्तुत्या अग्निं बोधय अवगतार्थं कुरु किं कुर्वन् समिधानः समिन्दे स समिधानः संदीपयन् कीदृशमग्निम् अमर्त्यं मरणधर्मरहितम् सोऽग्निर्विधीतः सन्नोऽस्माकं हव्या हवींषि देवेषु दधत् धारयतु अस्य सोऽधिकारोऽस्ति ॥ १५ ॥

स हव्यवाडमर्त्य उशिगृत्तश्चनोहितः । अग्निर्धिया समृण्वति ॥ १६ ॥